

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

3 Vtrùm fur & raptor continuè peccent donec restituant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Rapina.

est; quia rapina includit violentiam, quæ fiat domino scienti; quam furtum excludit. Itaque novam rationem iniuriæ continet: quia novam rationem involuntarij. aliter enim est involuntarium quod quis ignorans patitur, aliter quod sciens & renitens. quamvis enim utrumque sit absolute involuntarium, tamen alterum est longè magis involuntarium, & alterius rationis. Vnde etiam patet, rapinam esse gravius peccatum quam furtum, ceteris paribus: ut docet D. Thomas art. 9. & ibidem Caietanus.

Petes, Quomodo furtum & rapina differunt ab iniuria, quæ fit per iniquos contractus?

9
Per contractus iniquos.

Resp. Quod furto & rapina patitur dominus damnum omnino involuntariè, nempe per ignorantiam, vel per vim; in contractibus autem patitur damnum involuntariè mixtum, si sciat iniquitatem contractus, id est, partim voluntariè, partim involuntariè; maullit enim hoc damnum iniuste pati, quam contractum omittere. Si autem ignoret contractus iniquitatem, & ideo contrahat, erit furtum, seu eiusdem, ac furtum, rationis. Ex his constat, rationem genericam communem furto & rapinæ esse iniustam ablationem rei alienæ, absolute involuntariam. Ut autem contineat etiam iniustitiam contractuum, dicitur iniusta ablatio rei alienæ, vide Ioannem Medinam q. 4 C. de rebus restituendis.

10
Furtum generatim acceptum.

Aduertendum tamen est, aliquando omnem iniustam acceptationem vocari furtum & rapinam: ut patet cap. 4. Si quid 14. q. 5. ex D. Augustino, Si quid inuenisti, & non reddidisti, rapuisti. Sic Exodi 20. dum prohibetur furtum, omnis iniqua acceptio rei alienæ intelligenda est, ut docet D. Augustinus lib. 2. quæst. 72. in Exodum. & hoc modo diuiditur furtum in fraudulentum, occultum, & violentum. Sed propriè accipitur pro occulto, ut dictum est.

DVBITATIO III.

Vtrum fur & raptor continuè peccent donec restituant.

Caietanus qu. 66. art. 3. circa solutionem tertij argumenti, putat ipsam detentionem non posse continuare peccatum actuale furi, eò quod non sit actio, sed effectus actionis: vnde vult detentorem esse solum in peccato habituali. Sed contrarium est verius, vnde

11
Continuè peccat detentor.

Resp. & Dico Primò, Fur & omnis iniquus detentor rei alienæ, vel alteri debita, continuè actu peccat, toto eo tempore, quo cum possit non restituit. colligitur ex Gabriele in 4. d. 15. qu. 2. art. 2. conclus. 2. & Soto lib. 4. qu. 7. art. 4.

Probatum Primò; quia non restituendo lædit continenter proximum, ipsum impediens à possessione & vii rei suæ vel debita: quæ læsio quò diutius durat, eò censetur maior. atqui hæc læsio assidue pendet vel à voluntate libera non restituendi, vel à libera voluntatis omissione: ergo est peccatum actuale, eò saltem modo, quo in omissione operis externi, qua alius læditur, est peccatum actuale.

Secundò, Qui non restituit cum possit, voluntariè detinet rem alienam: atqui detentio rei alienæ, etsi non sit propriè actio, est tamen instar

actionis, sicut possessio: ergo quamdiu hæc detentio exterior liberè pendet à voluntate, est actuale peccatum, actu nocens proximo.

Tertio, Qui conijcit proximum iniuste in vincula, & ibi relinquit, continuè peccat actu; quia continuè nocet: perinde enim est, siue manibus siue vinculis eum assidue tenendo affligat, cum utrumque æquè liberè continetur. ergo etiam qui assidue rem alienam cum incommodo continuo detinet, continuum peccatum committit.

12

Dices Primò, Ergo is, qui alteri vulnus infligit, continuè peccat, quia continuè nocet.

13
Obiectio- nes.

Resp. neg. consequ. Non enim propriè continuè nocet, sed semel nocuit, & tunc peccauit actu. omne autem nocumentum deinceps secutum, naturaliter manat à primo nocumento, ita ut non dependeat amplius à presenti ipsius voluntate, ut sit vel non sit; sed solum à præterita, in qua semel censetur volutum. Quod si esset in ipsius potestate tollere quotidianam molestiam ex vulnere prouenientem, & non faceret; continuè noceret presenti voluntate, & sic continuè peccaret: sicut is, qui presenti voluntate continuè nocet, constrictum tenendo, quem singulis momentis posset soluere. Simile videmus in Tyranno, qui idolum erigit, vel iniquam legem sancit. tamdiu enim peccat, quamdiu illud idolum vel illa lex assidue ex ipsius libertate dependens, manet: nam ex parte sua tamdiu actu nocet; quod nocumentum quouis momento potest & debet tollere.

vulnerans.

14
Iniquam legem ferens.

Nec refert, quod erecto idolo, vel lege data, nihil amplius agat; quia illa libera dependentia rei nocentis, est instar continuæ noxiæ actionis. qui enim omnibus momentis causam noxiam, quam posuit, potest auferre; si non auferat, continenter nocet & peccat.

Dices Secundò; Ergo singulis momentis peccat.

15

Resp. Verum est, non quidem nouum peccatum addendo, sed prius actu continuando: sicut si mala voluntas per integrum diem duret, est vnum continuum peccatum; quod quò plus liberè durat, eò ceteris paribus est grauius. Similiter detentio rei alienæ toto tempore, quo commode restitui potest, est vnum peccatum continuum actuale, quod singulis momentis crescit, idque dupliciter.

Primò, ratione maioris liberæ durationis. Secundò, ratione maioris nocumenti, quod inde domino prouenit. si enim inde dominus continuè crucietur animo, vel noua experiatur incommoda; hæc detentio fit continuè peior, idque intrinsecè quodammodò: sicut si ignem segetibus immisissum singulis momentis possis extinguere, & omittas, assidue crescit peccatum, ratione maioris damni: & si proximum, quem vides fame cruciari, non iues, cum singulis momentis possis, assidue crescit illa omisio, ratione maioris incommodi. Quod si inde nihil aliud incommodi eueniat, quam quòd dominus careat re sua, solum augebitur priore modo: sicut omne peccatum, & omne meritum augetur ex circumstantia durationis; quamvis in bonitate vel malitia intrinseca non crescat, ut ostensum est 1. 2. quæst. 74.

16

Quomodo crescat hoc peccatum.

Dices Tertio, Si hæc detentio est vnum continuum

continuum

tinuum peccatū actuale: ergo homo actu peccat, etiam cum dormit; tunc enim detinet.

¹⁷ An, cum dormit, peccat. Resp. Primò, Quodam sensu concedi posse, hominem peccare dum dormit; non quidem quòd tunc nouam culpam contrahat, vel contractam augeat, sed quia prauum propositum exequitur, vel in executione cœpta perseuerat: quò modo ipse somnus peccatum esse potest; vt si dormias loco vel tempore vetito, vel vt diuinationem assequaris in somno, vel turpi voluptate perfruaris. his enim euentis ipse somnus est peccatum externum, seu executio peccati; pendet enim à priori voluntate, & ab ea informatur. Simili modo, tempore somni potest continuari aliud peccatum antea inceptum: vt si innocentem duris vinculis constrictum relinquant, & ita cubes.

¹⁸ Respond. Secundò, Dum dormit, propriè loquendo, actu non peccat vero & formali peccato; quia neq; somnus, neque id quod fit in somno, dependet ab aliqua voluntate libera, tamquam actio quæ assidue liberè fit & continuatur; sed tamquam effectus voluntatis præteritæ, à qua ita pendet, vt cum cœperit, non sit in nostra potestate continuare vel abrumpere: vnde peccatum non crescit, etsi somnus longior fuerit opinione; neque minuitur, si breuior. Hinc etiam fit, vt

¹⁹ quando somnus est executio peccati, non teneatur somnum in confessione explicare: sed sufficiat dicere, nos tali fine ad somnum composuisse; hoc enim est actio libera, non autem somnus. Hinc patet, peccatum detentionis in somno non continuari formaliter, sed effectiue; quia effectus eius antea præuisus & præuolitus continuatur; qui effectus etiam dicitur peccatum, quia est executio malæ voluntatis, vel continuatio executionis, antea per malam voluntatem inchoatæ. Vt autem formaliter continuetur, requiritur vt assidue dependeat ab hominis libertate, ita vt quouis momento possit & debeat tollere. non est tamen necessarium, vt continenter actu formali nolit tollere: sufficit vt non tollat, & aduertat se posse tollere. tunc enim si omittat, liberè omittit; habetque actu voluntatem interpretatiuam continuam detinendi seu non restituendi; vt patet ex dictis 1. 2. q. 6. art. 3.

Peccatum
vt formaliter
continetur.

²⁰ Non fit nouum peccatum moraliter.

Ex his sequitur, toto eo tempore, quo commode potest fieri restitutio, non fieri nouum peccatum (moraliter loquendo) per illam voluntariam retentionem; sed continuari antiquum, quod antea per acceptionem erat inchoatum: nam illa retentio informatur à prima voluntate retinendi, quæ interpretatiue censetur actu manere. Et quamuis interim ille haberet aliquoties voluntatem expressam, toto eo tempore non restituendi, non censeretur tamen moraliter nouum peccatum, neque plura numero peccata, nisi physica ratione; sed vnum peccatum grauius: quia omnes illa internæ voluntates referuntur ad vnum idemque opus externum continuatum, & cum eo vnum numero peccatum efficiunt; sicut eum quis versatur in conatu occidendi inimici, omnes actus præuij occisioni, sunt vnum numero peccatum; quia omnia interna desideria tendunt ad eundem conatum.

DVBITATIO IV.

Quibus modis istud peccatum actuale iniquæ detentionis interrumpatur.

Respondeo, Tripliciter interrumpi, ita vt formaliter non continuetur. Primò, Ratione ipsius propositi: vt dum quis propositum detinendi mutat, constituens prima opportunitate restituere, & hæc est perfecta interruptio. Secundò, Ratione detentionis externæ, quando illa in se incipit non amplius esse iniuriosa, eò quòd restitutio eo tempore facta sit impossibilis; vt si procul absit, vel graui penuria laboret: tunc enim externa detentio non est amplius peccatum. vnde etiam si ferretur excommunicatio in eum qui rem illam detineret, detentor tunc non incurreret, etiam si animum numquam restituendi haberet: quia etsi illa voluntas interna peccatum sit, detentio tamen externa peccatum non est. non enim est voluntaria, seu à voluntate dependens, etiam si fortè sit volita. Incideret tamen, simulatque offerret se opportunitas restituendi, & eam negligeret; quia tunc detentio rursus inciperet esse voluntaria, ac proinde peccatum externum.

²¹ Tripliciter
interrumpitur
peccatum
detentionis.

Dices, Quid si detentor non aduertat se tali tempore non teneri ad restitutionem, putetque se teneri? Respondeo, Tunc externæ detentionis peccatum interrumpitur quidem materialiter; quia illa detentio reuera in se non est iniusta, aut peccatum: non tamen interrumpitur formaliter; quia ipse putat eam esse iniustam, & vult continuare. Sicut si acciperem à te rem meam, nesciens esse meam, acceptio illa esset iniusta formaliter, (id est, vt subest illi iniquæ voluntati) non tamen in se & materialiter, quia est actio in se iusta, quæ iuste potest appeti & fieri.

²²

Tertio, Ratione somni vel alterius distractionis, per quam fit, vt homo non habeat tunc in sua potestate, de illius rei detentione cogitare. vt enim illa detentio sit libera, necesse est, vt in potestate hominis sit aduertere se detinere: alioquin pro illo tempore non est libera, ac proinde non est peccatum formaliter, sed materialiter tantum, vel effectus peccati. Itaque interrumpitur peccatum detentionis formaliter; quia iste homo formaliter tunc non peccat, cum illa detentio ab illo liberè non pendeat; continuatur tamen effectiue, quia effectus prioris peccati immediatè voluitus continuatur: qui effectus est peccatum in sua causa, à qua dependet, nempe in voluntate quæ præcessit. Hinc fit, vt peccatum ratione huius detentionis non sit maius vel minus, siue ea diutius duret, siue breuius, nisi quatenus id est præuisum & præuoluitum; & consequenter, solùm ratione voluntatis præcedentis.

²³

Petes, Vtrum interruptio huius peccati debeat explicari in confessione? Videtur sanè id non esse necessarium; sed sufficere vt explicetur, Primò, Quamdiu rem retinuerit. Secundò, Quoties interim occasionem restituendi habuerit & neglexerit. Tertio, An interim dominus graue damnum vel afflictionem magnam senserit. Primum requiritur, Vt intelligatur aliquo modo multitudo actuum interiorum, vel continuatio æquiualens multis actibus internis. Secundum, Vt intelligatur multitudo actuum seu omissionum exteriorum,

²⁴ Quo modo
explicanda
in confessione.